

I. Offentlig Foranstaltning:

Forening mellem Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, paa det almindelige Skolefonds, Begne, og Ringsted Rigsstæd, angaaende de Ringsted nedlagte Latinskole forhen tilhørende Torder paa bemeldte Rigsstæds Mark.

Ringsted Bye befandt sig i Catholicismens Tid et Benedictiner-Kloster, som efterhaanden ved fromme Gaver var kommet i Besiddelse af betydelige Eiendomme og Indtægter *). Blandt andre findes Kong Erik Emun at have i Anledning af hans Bro-

*) S. Diplomata Ringstadiensia i Dänische Bibliothek III, p. 166 sqq.

ders, Knud Lavards, Drab givet dertil Halvparten af Ringsted Skov og 10 Mark af den Byegift, som kaldtes Midsommersgiæld; derefter Kong Svend Grathe, Knud Lavards Brodersøn, at have i samme Anledning skænket til Klosteret først den halve Deel af Byens Jorder (dimidiam partem agrorum ejusdem villæ) samt en Eng østen for Byen, og strax efter, i Aaret 1148, alt det Øvrige af Ringsted Byes Jorder med Tienderrettighed (in ipsa villa Ringstade totam reliquam partem agrorum et decimationem *).

Som et Herrekloster vedblev bemeldte Benedictinerkloster endnu nogen Tid efter Reformationen, men ophævedes ved Aaret 1583. Man savner historiske Oplysninger om, hvorledes da i det Enkelte blev forordnet i Henseende til Klosterets Eiendomme og Indtægter, men hvad der er vist, er, at de Jorder paa Ringsted Mark, som forhen havde tilhørt Klosteret, eller den største Deel deraf, maae være blevne henlagte til den latinske Skole sammesteds; thi da denne Skole i Aaret 1739 nedlagdes, var den endnu i Besiddelse af 42 Fierdinger og 2 Slaaber Jord (hver Fierding beregnet til 4 Tdr. Hartkorn, altsaa omtrent 168 Tdr. Hartkorn) paa Ringsted Mark, hvilke i Rescr. 9 Octob. 1739 **)

*) l. c. p. 130 sq.

**) S. Fogtmann 4 D. 1 B. S. 731 ff.

kalder Ringsted Byes Skole tilhørende Jorder. Man seer af samme Rescript, at den Gang, svarede af disse 42 Fierdinger 2 Slaader Jorder til Latin skolen 165 Tønder Byg og 12 Tønder Havre aarlig, foruden Indfæstning, saa ofte nogen af dem blev fæsteledig, hvilken Indfæstning den Gang pleiede at være 20 Rdlr. Indtægten af disse Jorder henlagdes nu ved ny nævnte Rescript til andre, nemlig deels til Bordingborg, deels til Kiøge, Latin skoler. Rescriptets Ord ere følgende:

”Ringsted = Skole: — — Og skal da til andre Skoler henlægges — — Ringsted = Byes Skole tilhørende Jorder — — de 165 Tdr. Byg og 12 Tdr. Havre, som svares af Ringsted = Byes Jorder. Dernæst skal der ligeledes henlægges Indfæstninger af samme Jorder, saa ofte nogen bliver ledig, hvoraf pleier at svares for hver Fierding Jord 20 Rdlr., men deraf skal Byfogden eller en anden god Mand i Ringsted beholde den fjerde Part for sin Umage at indcassere og gjøre Regnskab for alt dette Korn til den Skole, hvortil det henlægges.”

Længere hen i samme Rescript fastsættes, at af bemeldte Korn, som aarligen svares af Ringsted Skoles tillagte Jorder, skal

Rectoren i Bordingborg nyde 50 Tønder Byg, Rectoren i Kjøge 50 Tønder Byg, og Disciplene i Kjøge det øvrige, samt alle Indfæstninger af bemeldte Torder, saa ofte nogen bliver ledig.

Indtægten af Ringsted Byes, den, nu nedlagte, Latinskole sammesteds tilhørende, Torder var saaledes fra 1739 af henlagt til andre Skoler. Den eene af disse, Kjøge Skole, ophørte i Aaret 1776, da Rector Sporon blev entlediget, indtil videre, og blev siden ikke sat i Virksomhed igien; og da Rector Sporon var ved Døden afgaaet, flød Indtægten fra Ringsted nu ind i den nedlagte Kjøge Latinskoles Casse, indtil samme ifølge den Kongel. Resolution af 22 Maj 1807 *) angaaende Oprettelsen af et almindeligt Skolefond blev foreenet med dette Fond.

Bemeldte Indtægt af Ringsted Byes, den nedlagte Skole sammesteds tilhørende, Torder, som Resc. af 9 Octob. 1739 omtaler efter den daværende aarlige Afgift, og efter den Indfæstning, som da pleiede at svares, blev imidlertid ikke uforandret; thi da den ikke længer stod i Forhold til Torders stigende Værd, søgte Skolens Inspection og Direction, for at raade Bod paa dette Misforhold, at forhøje den til Fordeel for Skolecassen, deels ved at opbyde Torderne til Auction mod den gamle

*) See disse Annal. 1807. 2 B. S. 333. ff.

Afgift, men med forhøiet Indfæstning, hvilken ikke fielden steeg til 100 Rdlr. derover, deels, for at ei de mindre formuende Borgere, som ikke vare istand til strax at erlægge en betydelig Sum, skulde være udelukte, ved at opbyde Jorderne mod den gamle Indfæstning 20 Rdlr., men derhos med forhøiet Indfæstning i Korn, som tilligemed Landgilden aarlig skulde betales efter Kirkekiøbet. Paa saadan Maade var allerede i Aaret 1803 ved senere Bortforpagtning af $8\frac{1}{2}$ Fierding bundet 104 Tdr. Byg, saa at i bemeldte Aar Indtægten af samtlige Jorder var steget til 272 Tdr. istedet for de oprindelige 165 Tdr., og aarligen ved hver ny Fæstledighed maatte tiltage.

Smidlertid var i Aaret 1802 paa Byens Begneyttret den Mening og giort den Paastand, at de omhandlede 42 Fierdinger, 2 Slaader Jord ei vare Skolens Eiendom, men at denne alene havde en bestemt Nytte eller ususfructus deraf, saaledes, at saavel den aarlige Afgift til Skolefondet af 165 Tdr. Byg og 12 Tdr. Havre, som den i Rescriptet af 9 Octbr. 1739 omtalte Indfæstning af 20 Rdlr. for hver Fierding, skulde være et Fixum, som fra Skolens Side ei kunde forhøies, men at, hvad derover kunde indbringes, burde komme Byen til Fordeel.

Denne Sag var endnu ei afgjort, da Directionen for Universitetet og de lærde Skoler i Aaret 1805 blev oprettet, og den var saaledes iblandt dem, som nu gik over til dens Bedømmelse og Behandling.

Resultatet af de under Brevvevling med Bedkommende anstillede omhyggelige og nøiagtige Undersøgelser blev Directionens endelige Betænkning, at Skolen maatte ansees at have Eiendomsret til bemeldte Jorder, og den erklærede, under en udførlig Deduction af alle Data, at den fandt saadan Eiendomsret at hvile paa saa faste Grunde, at den troede med Tryghed at kunne overgive Sagen til Domstolens Afgjørelse.

Men i det Directionen yttrede denne Overbeviisning, erkiendte den tillige, at ikke saa Billighed og grunde talede for, at Ringsted Bye maatte selv erholde Disposition over de omhandlede Jorder, især da Byen ikkun har saa Næringsveie *); den

*) Det kan ikke nægtes, at det jo for en Bye, der har saa saa Næringsveie som Ringsted, var et betydeligt Afsvaun, ikke at have fri Raadighed over de omhandlede Jorder paa dens Mark, og at derfor Erholdelse af en saadan fri Raadighed maatte for den være en Sag af stor Vigtighed. Udgiv. er i Befibbelse af en Ansøgning fra Borgerne i Ringsted af 18 Sept. 1648, hvori det hedder, at Byen ikke som andre Riøbstæder har frie Eiendomsjorder, hvilket — i Forbigaaende bemærket — viser

erklærede sig fra sin Side villig til en saadan mindelig Overeenskomst, hvorved Byens og Skolefor-

G 2

historisk, at Byen i Midten af det 17de Aarhundrede selv erkjendte, at den ei havde Eiendomsret til sine Torder, Documentet lyder saaledes:

"Give vi fattige Eders Majestæts Undersaatter i Ringsted vores allernaadigste Herre og Konge tilkiende, at vi hans Majestæts fattige Undersaatter ikke nu haver andet udi Brug end halvattende og Tredive Kierdinger Torde og nogen luttende faa Slaader, som gaae Landgilde og stor Fæstning af, og ikke her er nogen Areltorv, Søefart eller anden Næring, som haves i andre Kjøbstæder foruden fri Eiendoms Torder, som endeel omliggende Kjøbstæder have, og vi intet andet have end som før er meldt at skatte af, og endda haver været meget mere, og bruges nu til Ringsted Kloster, og en Deel Enge i Bløsteb er hedenfæst til andre, som Borgerstabet tilforn i Fæste havde, som denne fattige Bye tilforn kunde have at skatte og skylde udaf, og vi fattige Folk alligevel have udstaaet stor Besværing haade udi denne sidste forbigaaede Krigstid og andre forfarne Tider, og efter saadant meget forarmet. Og derfor er paa det allerydmygeligste og underdanigste vores ydmyge Begiæring, at Eders Kongelige Majestæt ville os Eders fattige Undersaatter for Guds Skyld betænke med nogen Frihed med andre omliggende Kjøbstæder efter vores forrige Supplication, som vi fattige Folk kunde have at komme paa Fode med

dets Lærø kunde lade sig foreene, og gjorde i denne Anledning et Forslag i fire Punkter, hvilket det un-

igien, og skatte og skylde Hans Majestæt og Kronen og nære os med Hustrue og smaa Børn. Saadan Eders Kongelige Majestæts naadigste Belgierninger vil Gud Allermægtigste rigeligen belønne. Dets til Bitterlighed have vi trykt vores Stads Secret her neden for.

Actum Ringsted den 18de Sept. No. 1648.

Eders Kongelige Majestæts underdanigste fattige Borgerflab udi Ringsted."

Af Ringsted Riisbstæds Privilegier haves om denne Sag ingen Oplysning; thi de ere ikke anderledes, end de almindelige for Riisbstæderne. De ældgamle Privilegier ere brændte ved de Byen i Aarene 1242, 1622, 1637 og 1747 overgangne Iibebrande. Glæde er det, at man ikke har det Document, om hvilket i det Danske Cancellies Archiv findes følgende i Forbindelse med ovenstaaende Ansøgning fra Ringsted indsendt Notiz:

"Not besindes et andet gammelt Pergamentsbrev, formeldende om Græsgang, Jordfæstning, Skat, Forkøb og andet mere vidtløftig, som Ringsted Bye i gamle Dage vedkom. Samme Brev med hengendes Segl for dog ikke kan findes, hvad Tryk det nu haver eller haster, hvorefter man ikke kan have nogen synderlig Efterretning, uden den christelige Dyrighed vil have det anderledes i Betenkende."

der 19 August 1809 henstillede til det Kong. Danske Cancellies Indsømmelse. Dette Forslag *) fandt aldeles hidstmeldte Collegii Bifald, hvilket under 28 Octob. s. A. overlod til Directionen, i Overeensstemmelse dermed at foredrage Sagen til allerhøiest Bedømmelse og Resolution. Da saadant derpaa var skeet, behagede det Hs. Majest., under 15 December 1809 at resolve saaledes:

”Vi ville allernaadigst have Directionen bemyndiget til at maatte paa den allerunderdanigst indstillede Naade indgaae Foreening med Ringsted Bye angaaende de den lærde Skoles Fond sammesteds tilhørende Gorder, hvilken Foreening derefter kan forelægges Os til allerhøieste Stadfæstelse.”

I Overeensstemmelse med denne allerhøieste Resolution blev nu Udkast forfattet til formelig Contract, og, da man paa begge Sider deri havde erklæret sig eenig, den endelige Foreening under 2 Octob. og 3 Nov. 1810 mellem Directionen for Universitetet og de lærde Skoler og Ringsted Kiøbstæd saaledes affluttet, som nedenstaaende Actstykker vise, hvorefter den giennem det Kongel. Danske Cancellie blev til allerhøiest Stadfæstelse forelagt og un-

*) For at undgaae Gientagelse, forbigaaes her Forslagspunkterne, da disse Punkter vare de samme, som læses nedenfor i den allernaadigst confirmerede Foreening.

der 15 Febr. 1811 af Hs. Majest. allernaadigst confirmeret. Det Stempletpapir, som til Contracten udfordredes, og som efter Rdn. af 25 May 1804 §. 2 skulde være af 1 Classe, blev efter allernaadigst Tilladelse, til Lettelse for Ringsled Bye (da Skolen, som offentlig Stiftelse, efter bemeldte Rdn. §. 26 var fritagen for saadan Udgift) gratis giennem det Kongel. Rentekammer udfærdiget. Foreningen selv og den samme meddeelte allerhøieste Stadfæstelse lyde saaledes:

A. Foreningen.

No. 193. FVI. Sex Hundrede og fire Rd. 66 S.

Meincke.

Første Classe for Sum
110000 Rd. til 120000
Rd. inclus.

Ebbesen.

1810.

Hans Kongelige Majestæts til Danmark og Norge ic. ic. Direction for Universitetet og de lærde Skoler gjør bitterligt, i Overensstemmelse med den Kongelige allernaadigste Resolution af 15de December 1809 og i Forventning af Hans Kongelige Majestæts nærmere allernaadigste Approbation, til fuldkommen fri Raadighed og Eiendom

til Ringsted Kiøbstæd herved at overdrage samtlige de forhen Ringsted Kiøbstæds forrige Latinske Skole, men nu det lærde Skolevæsens Fond tilhørende, paa Ringsted Byes Mark beliggende, i 42 Fierdinge og 2 Slaader inddeelte, og i alt for 160 Tdr. 1 Skp. 2 Alb. Uger og Engs Hartkorn skyldsatte Torder, alt paa følgende Vilkaar og med efterskrevne Betingelser:

I.

Torderne og alle derpaa udstædte, endnu gieldende, Fæstebreve og Leiecontracter skal vorde overleverede til Ringsted Kiøbstæd, saasnart Hans Kongelige Majestæt allernaadigst har approberet denne Overdragelse, fra hvilken Tid af Ringsted Kiøbstæd maa gjøre sig disse Torder saa nyttige, som den best veed, vil, og kan, dog saaledes, at de allerede paa Torderne udstædte Fæstebrevs og Leiecontracters Indhold i alle Dele af Ringsted Kiøbstæd opfyldes, og at nuværende Fæstere og Leiere derved erhvervede Rettigheder i alle Maader blive uforkrænkede.

2.

Alle for indeværende Aar indtil ultim. Decembr. forstkommende af disse Torder faldende Indtægter og deraf at udredende Udgifter blive Ringsted Kiøbstæd uvedkommende, men foranstaltet indcasserede og udredte af os, paa samme Maade som hid indtil er skeet.

Fra 1ste Januar. 1811 af at regne tilsvares derimod Ringsted Kiøbstæd alle Kongelige Skatter og offentlige Afgifter, som ere eller herefter maatte worde paabudne at tilsvares af Jordernes Brugere eller Ejere, ibegreben hvad Tiende og Tiende-Refusion deraf bør ydes, saaledes, at af alt dette aldeles intet falder det lærde Skolevæsens Fond til Last. Videre udreder fra den Tid af Ringsted Kiøbstæd skadesløs til det lærde Skolevæsens Fond alle de Afgifter, som Jordernes nuværende Fæstere eller Leiere, efter de dem meddeelte Fæstebreve og Leiecontracter, ere pligtige til at erlægge, alt til sine rette, i Fæstebrevene og Leiecontracterne bestemte, Forsaldstider, saaledes, at disse af Ringsted Kiøbstæd til bemeldte Fonds Casse i Kiøbenhavn erlægges uden al videre Udgiwt for samme; men fra den Tid af, at nogen af de paa de enkelte Deele af Jorderne udstædte Fæstebreve eller Leiecontracter efterhaanden udløbe, svarer Byen i aarlig Afgiwt af hver enkelt Tønde Land, til 14000 $\square$ Al. geometrisk Maal beregnet, hvorover den ved saadant Fæstes eller Leies Ophørelse erholder fri Naadighed, en Afgiwt af 1 Tønde Byg aarlig til det lærde Skolevæsens Fond istedet for den gamle Afgiwt, som af saadan Deel af Jorderne hidindtil har været erlagt, hvilket Korn betales af Byens Kæmnercasse med Penge lige efter hvert Aars Capitelstart, og inden

hvert Aars 1ste Mai skadesløs i Kiøbenhavn erlægges. Dog beregnes denne forhøiede Afgiøvt ikkun hver Gang fra den næste 1ste Januar af, efterat Byen har erholdt fri Raadighed over Jorden.

4.

De Lønninger og andre Refusioner og deslige, som ere paabudne at tilsvares af de Indtægter, Skolecassen af disse Jorder oppebærer, blive Ringsted Kiøbstæd uvedkommende, og udredes herefter som hidindtil af det lærde Skolevæsens Fond. Dog blive de 400 Rdlr., som ifølge allernaadigst Rescript af 3die May 1805 *) af disse Indtægter betales til Ringsted Borger-skole, efterhaanden som de nu paa Jorderne udstædte Fæstebreve og Leiecontracter op-
høre, og som Byen altsaa faaer fri Disposition over disse Jorder, at overtage af Byen saaledes, at samme deraf selv svarer den pro quota Andeel, som kan falde paa de Tønder Land, hvoraf den nye bestemte Afgiøvt af 1 Td. Byg pr. Td. Land efterhaanden bliver at svare, i Forhold til det Antal Tønder Land, som de overdragne Jorder i alt indeholde, og at altsaa, naar alle de nu udstædte Fæstebreve og Leiecontracter ere udløbne, Byen selv udreder forbemeldte fulde 400 Rdlr.

*) See Collegialtidenben for 1805 No. 26 S. 405.

5.

Til fornøden paalidelig Dplysning om, hvad Afgiwt Ringsted hvert Aar, ifølge forestaaende Bestemmelser, har at svare til Fondet for de lærde Skoler, skal Byefogden og de eligerede Borgere ved hvert Aars Udgang tilstille Directionen en af dem udstædt og af Amtmanden attesteret Fortegnelse saavel over de Torder, hvilke da endnu bruges af gamle Fæstere eller Eiere, og hvoraf altsaa den gamle Afgiwt svares, som ogsaa over de fæsteledigblevne Torder, af hvilke den nye Afgiwt skal erlægges.

6.

Saa snart Torderne ere Ringsted Kjøbstæd overbragne, og seeneft inden et Aar efter at saadant er skeet, skal samme paa sin Bekostning lade disse ved en kongelig Landmaaler eller Landinspecteur paa nye opmaale, og lade Kort derover optage, hvoraf saavel som af Beregningen over Tordernes Kvadratindhold et Exemplar til os, til Bevaring i Directionens Archiv, bliver at indsende.

7.

Paa det, at det lærde Skolevæsens Fond kan være betrygget for, stedsse at erholde den ved dette Overdragelses-Document betingede Afgiwt af disse Torder, skal ei allene de overdragne Torder derfor være samme et første Prioritets-Pant, men

hele Ringsted Kiøbstæd desuden in solidum hæfte for, at den promte og skadesløs til alle Tider vorder betalt, og skal saadant paa Byens Vegne af Amtmanden og af Byens Byefoged og eligerede Mænd ved Paategning paa dette Document udtrykkelig vedtages, hvilket derefter behørig bliver at tinglæse og protocollere.

Den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler den 2den Octob. 1810.

Malling. Moldenhawer.

Engelstoft.

I allerunderdanigst Forventning af Hans Kongelige Majestæts allernaadigste Approbation, og ifølge den os ved det Kongelige danske Cancellies Skrivelse af 7de Julii d. A. dertil givne Authorisation, erklære vi undertegnede, Amtmand over Sorø Amt, samt Byefoged og eligerede Mænd i Ringsted Kiøbstæd paa denne Kiøbstæds Vegne, at antage Ringsted forrige Latinske Skoles Torder, under forommeldte Betingelser, hvilke Ringsted Kiøbstæd herved ved os forpligter sig til, i alle deres Ord, Clausuler og Puncter for sit Bedkommende nøiagtig at opfylde, ligesom den ogsaa in specie paatager sig det i 7de Post stipulcrede Ansvar for

Statternes og Afgifternes rigtige Erlæggelse af
Forderne.

Sorø den 30 Octob. og Ringsted den 3 Novb. 1810.

Stemann.

Petersen. Ravn. Thuurmann. Christophersen.

Læst i Ringsted Byetingsret Mandagen den
10 Decbr. 1810 og tilført Justitsprotocollen Fol. 640.

Petersen.

B. Den Kongelige Confirmation paa
ovenstaaende Forening.

Vi Frederik den Siette, af Guds Naade
Konge til Danmark og Norge &c. &c. gjør vitter-
ligt: at eftersom hos Os allerunderdanigst er bleven
ansøgt og begiært Bores allernaadigste Confirmation
paa det imellem Bores Direction for Universitetet
og de lærde Skoler, og Amtmanden over Sorø
Amt, Kammerherre Os elskelige Hr. Poul Christian
Stemann, Storkors af Dannebrog, samt Byefog-
den og de eligerede Mænd i Vor Riobstæd Ringsted
paa denne Riobstæds Begne oprettede, og herhos
in originali vedhæstede Forening om Ringsted
Byes, forhen Latinskolen sammesteds, men nu det
lærde Skolevæsens Fond tilhørende Forder, ville

Vi denne Forening, hvoraf i Vort danske Cancellie forefindes en ligelydende Gienpart, udi alle dens Ord, Clausuler og Puncter, saaledes som den her findes, allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmere og stadfæste. Forbydende alle og enhver, imod det, som foreskrevet staaer, Hinder at gjøre. Givet i Vort Kongelige Residensstad Kiøbenhavn den 15de Februar. 1811.

Under Vort Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

R a a s.

Cold. Knudsen. Bülow. Monrad.

Ringsted Byes Torder, forsaavidt de tilhøre den nedlagte Latinskoles, eller nu det almindelige Skolefond, udgiøre, efter den Dpgivelse, man hidtil har havt, 1154 $\frac{9}{4} \frac{23}{8}$ Tdr. geometrisk Land. Fondets Indtægt af bemeldte Torder kan da, naar Foreningen efterhaanden er traadt i fuld Kraft, ventes at ville blive henved 1155 Tdr. Byg aarlig istedet for 165 Tdr. Byg og 12 Tdr. Havre, hvilken Indtægt saaledes vil overstige den, som i Aaret 1739 havde, med omtrent 980 Tønder Byg, deri indberegne de nu bortfaldende Tønder Havre, som da ydedes.

Om den successive Sværtsættelse af den aller-
naadigst confirmerede Forening skal i disse Annaler
fortsat Efterretning blive meddeelt.

II. Æresbeviisninger.

Den 2 Januar. er Rector ved Kiøbenhavns Ca-
thedral-skole, Mag. Niels Lang Nissen ud-
nævnt til Professor, og under 1 Febr. tillagt Rang
i 5te Classe No. 8.

Den 28 Januar. er Rector ved Christiania Ca-
thedral-skole, Professor Jacob Rosted udnævnt
til Ridder af Dannebrogordenens fjerde Classe.

III. Skolehøitideligheder *).

I. I Nyborg Skole.

Mandagen den 28 Januar. Kl. 12 om Formid-
dagen blev Hs. Majestæts Kongens Fødselsdag er-
indret ved en Tale af Skolens Rector, Hr. E.
Muntze, paa Skolens Høresal. Taleren frem-

*) Foruden de her ommelte kunne flere have fundet Sted,
om hvilke ingen Efterretninger ere Udgiv. tilhændekomne.

stillede Bevæggrunde til at elske Konge, Fædreland og Medborgere. Før og efter Talen bleve affiungne Cantater, forfattede af Hr. Adjunct A. F. Mülerz. Sangen bestyredes af tændte Skolens Adjuncter og ledsagedes med Instrumentalmusik. To Dage iforveien bleve Byens og Omegnens Hædermænd tilligemed Disciplenes Forældre og Sødskende indbudne til Høitiden. Dennes Begyndelse forkyndtes ved Klokkernes Lyd. Ved Skolens Port og ved Døren til Høresalen vare ved Hr. Commandantens Foranstaltning posterede Skildvagter.

Af Talen findes i dette Hæfte en Anmeldelse under Rubriken: Leiligheds skrifter. De af Hr. Adjunct Mülerz forfattede tvende Cantater hid sættes her.

Før Talen.

O Fædreland! dig ofre vi
 Vor Tid, vor Kraft, vort Gods, vort Liv,
 Alt hvad vi kjerest have;
 Dig helliges vor Daad, vor Id,
 I Krig og Fred vor Færd og Flid;
 Du huldt vor Ed modtage:
 Fædreland! dig frøe vi sværge,
 Dig som Dannemænd at værge.
 Aldrig Fjendehaand dig hærge!

Vi elste dig, thi du først os
 Har elsket; Moder var du os;
 Trygt i dit Skjød vi leve;
 Thi sværger høit hver Dannemand,
 At elste dig som Søn og Mand,
 For dig at døe og leve.

Elste Danmark! Moder blide!
 Dine Sønner for dig stride,
 Virke, leve, Alting lide.

Hver Fryd randt af dit Moderskjød,
 Dig skylde vi hvert Held, vi nød,
 Formue, Lykke, Ære;
 Hvert Kundskabs Bæld, hver Dulighed,
 Hver Tones Brug vi takke dig.

Dig sande Børn vi være!
 Ingen dig i Nøden svige!
 Ingen seig tilbage vige!
 Ingen Søn sin Moder svige!

Efter Talem.

Dig, Fædreland! vi vie vore Dage,
 Dig være helliget hver Stund, som er tilbage;
 Du er vor Moder; dine Børn vi vare
 I Held, i Fare.

Men høit til Dig, o Gud! vor Bøn opstiger;
 Du kjerlig signe vore Tvillingriger,
 Vort elskte Fædreland i Nød og Fare
 Du huldt bevare!

Vor Konge og hans Huus Du ville signe;
 Med Hæder, Lykke, Nar Du ham velsigne!
 Sa huld Du signe Danneriget's Konge,
 Vor gode Konge!

Velsign hans Tid, at væрге Fædrerige,
 At gjøre sine Lande lykkelige!
 Hver, som i ædel Daad ham monne ligne,
 Du, Gud! velsigne!

Styrk os, for Fædrelandet Alt at bære!
 Det Yngling, Mand, og Elding elste lære!
 Det hellige sit Liv i Fryd og Sorger
 Hver ædel Borger!

Giv Jorden Frugtbarhed! byd Trang bortvige!
 Lad Velstand og Tilfredshed blidt nedstige!
 Giv os, med Hæder Freden at gjenvinde
 Og Fryd gjensinde!

Dit sande Gudsord Du selv bevare
 Til Alles sidste Trøst i Nød og Fare!
 Lad Videnskaber Dyden Nei berede,
 Og Lys udbrede!

Da frydes vi, o Herre! Held vi eie;
 Trygt er det Folk, som vandrer dine Veie;
 Paa Dig vi haabe, Du, vor Gud, vor Herre,
 Dig være Ære!

2. I Tronhiem.

Den 7 Febr. blev Hr. Jon Mourly, Lærer ved det militære Institut i Tronhiem, af Hr. Rector E. Boye ved en Tale offentlig indsat i sit Lære-Embedede som Adjunct ved Cathedralskolen sammesteds.

3. I Nykøbing paa Falster.

Mandagen den 1ste April. blev den fra Fredericia til Nykøbing Cathedralskole forflyttede Adjunct, Hr. E. Balsløv, høitideligen indsat i dette sit Embedede ved en Tale af Skolens Rector, Hr. Dr. Bloch, hvori han søgte at vise: "hvad der kan opmuntre Læreren i vore lærde Skoler under de Gjenordigheder, der synes at følge med hans Kald og

nedtrykke hans Byst." Efterat Rectoren derpaa havde forestillet den tilstedeværende Forsamling og Skolens Ungdom Adjunct Balsløv som den af Hans Majestæt til dette Kald udnævnte Embedsmand, isemte Skolens Disciple en til Anledningen svarende Sang, efter hvis Tilendebningelse Adjunct Balsløv i sin Tiltrædelsestale udviklede den Grundfætning, "at Forestillingen om det Gavn, Skolemanden kan og bør stifte for Staten, maa indgyde ham Agtelse og Interesse for sit Kald." — Før, imellem, og efter Talerne blev af Skolens egne Disciple opført en passende Instrumental- og Vocalmusik, til hvilken sidste Texten var forfattet af Disciplen S. Stoft. Solennitæten bivaanedes af en dertil indbudne talrig Forsamling af Byens og Omegnens Videnskabsmænd og Honoratiores.

IV. Heiligheds skrifter.

En Tale i Anledning af Kongens Fødselsdag, holden i Nyborgs lærde Skole den 28 Januar 1811 af E. Munthe, Rector sammesteds. Odense 1811. 24 S. 8.

Under denne Titel har Hr. Rector Munthe i Nyborg udgivet i Trykken den Tale, som ovenfor

S. 110 er ommeldt. Anledningen, i hvilken den er holdt, angiver Titelen selv. Aarsagen, hvorfor den udgaves i Trykken, var, at adskillige havde ønsket det, og at Directionen for Universitetet og de lærde Skoler havde tilladt, at den maatte trykkes paa Skolens Bekostning.

Det fra J. J. Rousseau laante Motto: *une vive persuasion m'a toujours tenu lieu d'éloquence, et j'ai toujours écrit lachement et mal, quand je n'ai pas été fortement persuadé*, lader allerede formode, at Forf. har talt af Hjertet. Ved Talens Udgivelse i Trykken har Forf. sat Læseren istand til at dele denne Overbeviisning med Tilhørerne.

"Glade og behagelige ere de Følelser — saa begynder Taleren — som i denne høitidsfulde Stund strømme ind paa min Sjæl; Jeg seer en Kreds om mig af Fædrelandets værdige Børn, en Forsamling af Stadens og Omegnens hæderlige Beboere, en talrig Mængde af begge Køn, af alle Klasser, alle Stænder, alle Forhold og alle Aldere. Jeg seer den sømme Moder og elskelige Datter, den forstandige Hustru og sorgløse Pige; seer Høie og Lave, Lærde og U lærde, Lærere og Lærlinge: seer den oplyste Embedsmand og arbeidsomme Haandværker, den gode Borger og kække Kriger, den retsindige Herre og ærlige Tjener, den kjerlige Fader og haabefulde Søn, den graahærdede Elding og fyrige Ungling; Alle, paa denne Dag hævede over disse Usfelheder,

som adskille Menneske fra Menneske, opvarmede ved disse Forestillinger, som sætte Borgerfjerligheden i Lue, løsrevne fra disse Sorger, der kvæle Hjertet, stemte til disse festlige Glæder, der opløste Sjelen, seer jeg dem møde tilhobe her i dette Tempel ved den høitideligste Anledning og i de værdigste Hensigter: deels for at velsigne Dagen, der fortre og fyrretive Aar siden skjænkede os vor Landfader, Friderik den fiette, deels for at glædes over, at han med usvækket Kraft og ufjølnet Lyst bærer alle Regjeringens Byrder, deels for af Hjertet at ønske ham fremdeles Styrke og Viisdom til at føre hans Fædres Scepter med Held og Ære, deels for at bestyrke dem selv i det hellige Forsæt, at opofredes hele Liv til Kongens og Fædrelandets Tjeneste, endeligen for at frydes ved Mindet saavel om det Onde, de i det henfarne Aar lykkeligen have overstridt, som om det Gode, de i mange Henseender have nydt."

Forf. afvender ikke ganske Diet fra det mindre Lykkelige i Fædrelandets seeneste Hændelser og nuværende Stilling, men tillader det ikkun øieblikkeligen at standse derved, for hellere at fæste det paa mere opmuntrende Scener. Han tøver S. 7 f. ved de grundede Aarsager, vort Fædrelands Borgere stedse have til at prise sig lykkelige i Sammenligning med andre Europa's Stater, hvis Lidelser og Nødsler opfyldte Dagens Historie og ved deres Con-

kræft med den indvortes Røe og de Betsignelser, Dannerkongens Stater nyde, uvilkaarligen fremfalde Taknemmelighedens glade Følelser i danske og norske Borgers Hjerter. I det Diemed, især at virke til patriotiske Følelser's Oplivelse hos den forsamlende Skoleungdom, udvikler Taleren nærmere S. 11—20, hvilke stærke Bevæggrunde den har til at elske Konge, Fædreland og Medborgere. Udgiveren vil deraf hidsette følgende Sted:

”Fortjener ei Eders Fædreland, ædle Unglinger! at elkes? Her er det, hvor I første Gang skuede Dagens velgjørende Lys; her, hvor I, som spæde, hjælpeløse Børn, nød moderlig Pleie; her, hvor I see Eders Fædre, Eders Mødre, Eders Sødstende, Eders Venner, hvis ømme Die ei allene mørknes ved Eders Sorg, men og opklares ved Eders Glæde; her, hvor I dagligen indsamle de Kundskaber og erhverve de Færdigheder, hvorved I engang skal vorde duelige Mænd og lykkelige Mennesker; her, hvor I smagte disse uskyldige Børneglæder, hvilke I med Henrykkelse skal mindes end og i Alderdommen; her, hvor I tilbragte hine lykkelige Aar, hvis Saligheder Digteren saa herligt maler i disse Linier:

Let blev mit Hjerte da fornøiet,
 Og let at lede var mit Sind;
 Flød end en Taare ned af Diet,
 Tog den ei Maien af min Kind;

Stak Melben mig, jeg Smerten glemte;
 Jeg taus forlod min Anstødssteen;
 Den skjænkte Frugt jeg trolig glemte
 Til Deling med min Alders Ben.

Desuden, er Eders Fædreland, er Danmark og
 Norge en Udørken? — Nei, ogsaa her vore Glæder:
 Korn til vor Føde, Faar til vore Klæder, Metaller
 til vore Fornødenheder og Frugter til vor Forlystelse,
 Ogsaa her kan Digterens Ord anvendes:

Jeg veed det grant, vor Jord er ei forbandet;
 Nei, overalt jeg seer Belsignelsen;
 Den stiger op af Havet, groer paa Landet,
 Og regner ned fra Himmelen.

Sandt, vi mangle nogle af Sydlandenes Behage-
 ligheder: deres næsten evige Sommer, deres svang-
 re Vijnranker, deres vellugtende Frugtstove; men
 saa ere vi og frie for deres omstyrte Drkaner,
 deres voldsomme Oversømmelser, deres giftige Vin-
 de, deres ildsprudende Bjerge, deres gyselige Jords-
 skjælv.

Videre, kan vi billigen klage over, at Religio-
 nen i vort Land spottes, at Dyden trykkes, at Mo-
 dersmaalet fortrænges, at Retten bøies for Gunst
 og Gaver? Ere ei Lovens Haandhævere aarvaagne
 og indsigtsfulde Mænd? Ere ei Kunster, Nemme
 Videnskaber i Ugt og Uere? Er det ei enhver tilladt,
 lovligen at anvende sine Kræfter og høste Frugten
 af sin Svæd? Er ei Afgangen til Lykke og Hæder

aaben for den Værdige uden Persons Anseelse? Ere ei Alle sikre paa Liv og Eiendom? Ere ei Bader og Landeveie rensede for Røvere og Stismænd? — Disse sidste Fortrin, som aldrig kan flattes høit nok, maa selv Udlændingen erkjende og misunde os, saa lidet Godt han end vil indrømme vort Fædreland, saa skammelige endog Nogle af dem vove at tale og skrive om det ædle danske og norske Folk. Dog, dette er somme Menneskers smukke Maade at takke paa, fordi de her nød al forekommende Gjæstfrihed, fordi de her fandt i Overflod, hvad de maaskee retteligen savnede hjemme: Mad til deres Hunger, Penge til deres Armod, Klæder til deres Nøgenhed.”

”Endeligen, har ei Eders Fædreland, ædle Unglinger! har ei Danmark og Norge frembragt baade Konger og Miniſtre og Anførere og Skribenter og Kunstnere og Borgere, der i Retfærdighed, i Wiisdom, i Tapperhed, i Naturgaver, i høimodig Fædrelandskjerlighed kan uskammelig sættes ved Siden af de største Mønstre, som baade den ældre og nyere Historie fremstiller? Det er blot Bankundighed, grov, utilgivelig Bankundighed, der tænker anderledes. Grindrer en Adelssteen, en Waldemar, en Sverre, vore Christianer og Friderikker, der staae prydede om Tindingerne baade med Raubæret og Egefrandsen. Grindrer en Peter Dre, der kaldte Velstand tilbage; en Peter Griffensfeldt, der grundfæ-

stebe Staten ved Love; en Otte Thott, der, liig
 Romernes Fabius, foretrak Landets Vel for Fol-
 kets Snakken, og med en Cato's Standhaftighed
 vilde heller være god end synes god; en Absalon,
 der fægtebe modigen snart med Sværdet for sit Dan-
 nemarks Rolighed, snart med Tungen for dets Selv-
 stændighed. Erindrer en Daniel Rantzau, denne
 danske Miltiades, der gjorde Sverrigs Svarteraae
 til Atticas Marathon; en Niels Juul, dette herlige
 Mønster for alle Krigere baade som Helt og Borger,
 der, værdig sine store Lærere, forenede Mod med
 Klogskab, uforsærdet Kjæthed med elskværdig Be-
 skedenhed; en Tordenskjold, denne Sjendens Skræk
 og Tvillingrigets Skjtsengel, der, varm for Konge
 og Fædreland, som Elskeren for sin Brud, stedse
 frygtelig, aldrig frygtende, udbredte over Danner-
 slaget en Glands, som Nogle undredes over, Andre
 skelede til. Erindrer vor vittige Holberg, vor udø-
 delige Snedorf, vor lærde Suhm, vor blomstrende
 Schytte, vor grandfænde Schønning, vor skarpt-
 seende Ancher, vor dybtænkende Rothe, vor vels-
 talende Guldberg, vor yndige Tullin, vor høie Ewald,
 vor lunefulde Bessel, vor heldige Juul, vor skabende
 Wiedevelt, vor findrige Abildgaard, der i Kunsternes
 og Videnskabernes Rige ere alle Stjerner af første
 Rang, tindrende skjont og klart for Udlændingen.
 Erindrer en Niels Ebbejen, der, djærv i Ord, djærv
 i Daad, trods de mange Tusende, trængte ind,

fælte Bøddelen, afspredede hans leiede Mordbrændere, og, som en anden Epaminondas, bøde seirende i Kampen for Fædrelandets Frihed; en Herluf Trolle, der ædel ofrede sit Blod til Statens Ære og sin Formue, selv den mindste Skærv, til Ungdommens Dplysning; en Kommandeur Hvidtfeld, denne store Sjæl, der, rolig midt under Slagets Hede, under Kanonerne's Løden, under de Døendes Skrig, under Forventningen af hiint Forsærdelsens Dieblif hengav glad sit dyrebare Liv til Brodres Frelse."

Efterat have fremstillet Grundene til at elske Konge, Fædreland, og Medborgere, tilføiede Taleren følgende Dpmuntring:

"See, kjereste Ynglinger! saadan er den Konge, I staae under, saadant det Land, I fødtes i, saadanne de Borgere, I leve med. O! at Forestillingen om Kongens Godhed, om Fædrelandets Velgjerninger, om Medborgerne's ædle Daad maa antænde i Eder's Hjertes en brændende Kjærlighed til Konge, til Fædreland, til Medborgere; maae opvække, nære og bevare dette uroffelige Forsæt i Eder's Sjæl: begierligen og samvittighedsfuldt at nytte hver den Leilighed, som gives, til at udvikle Forstanden og forbedre Hjertet; for at I, berigede med Kundskaber, prydede med Dyder, kunne rigeligt gjengjelde Eder's Fædreland alt det Gode, I dagligen nyde, ja ligne hine taknemmelige Ugre,

der give langt mere, end de modtage. Men, fjolnes stundom Lysten, svækkes Kræfterne, bestorme Fristelser udenfra og indenfra Eders unge Hjerter, optaarnes Banffelighederne — O! da drager Fortidens Teppe op for Eders Dine! Vandrer om blandt Eders herlige Forfædre! Skuer disse Helte, disse Statsbestyrere, disse Lærde, disse Embedsmænd, disse Kunstnere, som fægtede, som vaagede, som tænkte, som virkede, som arbejdede for Eders Ære, Eders Selvstændighed, Eders Dplysning, Eders Sikkerhed, Eders Fornøielse og Eders Besømmeligheder; og da skal Lyst og Kraft vende tilbage, da skal Eders Lyksaligheds Fjender falde overvundne til Jorden, da skal I see idel Sletter der, hvor Andre skrækkes tilbage for uoverstigelige Klipper.”

Talen sluttedes med Bønner for Kongen og hans Huus, for Fædrelandet, Byen og Skolen.

V. Blandede Efterretninger.

Bed Gavebrev, dateret 9 Octobr. 1570 *), har Kong Frederik den anden skænket Sognepræsten, Rector og den residerende Capellan i Nykøbing paa Falster et Vicariegods, hvilket Sognepræsten

*) Indført i disse Annal, 1808. I B. S. 242 ff.

bestandig skal have i Forsvar, og deraf oppebære al Rente og Indkomst, men ligeligen dele samme i tre Dele mellem sig selv, Rector og den residerende Capellan. Sognepræsten nyder derimod al Herlighed og uvisse Rente af Godsset for sig alene, Stedsmaalet undtaget, der, saa ofte det falder, deles i tre lige Dele mellem fornævnte tre Embedsmænd.

Ved Vacance i Sognekaldet 1803 indgik Skolens daværende Rector, Mag. Bastholm, og den residerende Capellan til det Danske Cancellie med Ansøgning om, at Hoveriepengene, som udgjorde Godssets betydeligste Indkomst; og som Sognepræsten bestandigen havde forbeholdt sig alene, i den Formening, at disse indbefattedes under de ved Gavebrevet Sognepræsten alene tillagte uvisse Renter, maatte ligesom de øvrige visse Renter og Indkomster komme til lige Deling mellem dem og Sognepræsten. I denne Anledning blev ved Cancellies Resolution af 26 Mart. 1803 fastsat, at Hoveriepengene *) burde for Fremtiden efter Fundatsen deles i tre lige Dele mellem Sognepræsten, Rector og Capellanen. Den Skolen tilkommende Trediedeel blev, da samme i Aaret 1806 blev reformeret og Lærerne ved denne som ved de øvrige reformerede Skoler satte paa fast Gage, inddraget i Skolecassen, hvilken den nu tilflyder.

*) De udgjorde efter Regnskabet for 1807 med den saakaldte Huuskat henimod 28 Rdlr. for hver Trediedeel.

Ell Vicariegodset høre nogle Huse, hvoraf der
 svares efter Fæstebrevene aarlig Afgift. Denne var
 i de seenerer Tider bleven oppebaaren af Sognepræ-
 sten alene. Men, da den forimeentes at kunne hen-
 føres under de i Gavebrevet nævnte visse Ind-
 tægter, blev ogsaa paa Skolens og Capellaniets
 Vegne gjort Paastand paa en respectiv Trediedeel
 af samme. De Huse, om hvilke Spørgsmaal kun-
 de opkastes, vare fire, nemlig tre i Systoste og eet
 i Sønder-Bedbye. Ved Undersøgelse og Omhand-
 ling bleve begge Parterne i et Møde for Forligelses-
 Commissionen i Nykøbing d. 3 May 1809 eenige
 i: at de tvende Gaarde i Systoste, som staae paa
 Grunden af Vicariegaardens Grund No. 9, skulde
 ansees at tilhøre Vicariegodset, derimod det tredje
 Huus i Systoste, som nu beboes af og er bortfæ-
 stet til Jens Pedersen, at tilhøre Annergaarden
 sammesteds og være Vicariegodset uvedkommende,
 saalænge indtil Skolen eller Capellaniet ved lov-
 gyldige Beviser dertil kunde skaffe Udkomst; og at
 det fjerde Huus i Sønder-Bedbye, som nu beboes
 af Hans Lauritzen og som har faaet den Jord, der
 er henlagt til samme, af Vicariebondens, Niels
 Sørgsens, Gaards Jorder, skulde ansees for at
 høre til Vicariegodset, dog saaledes, at Sognepræ-
 sten blev hans Ret forbeholden, om det skulde ind-
 træffe, at han ved lovgyldige Beviser kunde oplyse,
 at dette Huses Bygning ene skulde tilhøre Sogne-

Faldet. Skolen nyder saaledes nu ogsaa en tredie Deel af Afgiften af forbemeldte 2 Huse i Eystofte og 1 i Sønder-Bedbye.

Med samme Leilighed blev vedtaget og afgjort:

1) at det i Henseende til Regnskabsføringen for Vicariegodsets Indtægter forbliver ved Fundatsens Bestemmelse, paa Grund af, at Regnskabsføreren ved Skolen kan hos Biskoppen faae den til hans Regnskab fornødne Gienpart eller Extract af Regnskabet.

2) At Sognepræsten forbinder sig til at udbringe Fæsterne til det høieste, som mueligt er, og skulde en anden giøre høiere Bud, end den, Sognepræsten allerede maatte have bestemt til Fæster, skal Fæstet ikke overlades til ham for en ringere Priis end den Sum, som den anden vilde give.

3) At Sognepræsten vaager over Skovens Bedligholdelse efter Fundatsen og Anordningerne; og hvad den af Stiftsøvrigheden bevilgede Udviisning af 9 Favne Brænde angaaer, nemlig til Sognepræsten, Skolen og Capellaniet hver 3, da samtykker Sognepræsten i denne Udviisning i den beneficerede Skov i Eystofte, dog under den Betingelse, at, dersom det ved de attraaede Undersøgelser og Dplysninger maatte findes, at hans Formening, at Vicariegodset ingen Andeel har i samme Skov, var grundet, den nuværende Sognepræst og hans Efterkommere tillægges fra Skolen og Capellaniet fuld Godtgjørelse

for de 6 Favne Brænde, som nu til begge udvises. Søvrigt forbandt Parterne sig til, saasnart mueligt, fælles at samvirke til denne Sags Afgiørelse, Eiendommen i Skoven betreffende, samt, i Tilfælde af da befunden Sameie, til at erholde Udskiftning, saaledes at Vicariegodset fik sin Skov og Græsning for sig, og Annergodset sin for sig selv.

Helsingørs lærde Skole er beneficeret med Kongetienden af Fodbye Sogn i Sorø Amt. I dette Sogn ligger, under Gaunø: Baronie, Gaarden Ydernæs, hvis Hartkorn er 12 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Ager og Eng. Om, hvorvidt bemeldte Gaard var tiendepligtig eller ikke, havde længe været Spørgsmaal, hvilket ved den angaaende Præstetienden af Fodbye Sogn i Aaret 1802 afsluttede bestandige Foreening ikke anderledes blev afgjort, end at Præsten reserveredes sin Ret til Tiende af bemeldte Gaard.

Da Directionen for Universitetet og de lærde Skoler var oprettet og havde faaet Kundskab om det Afgjorte heri, lod den sig med Hensyn til Helsingørs Skoles Interesse og Rettigheder være magtpaaliggende, at tilveiebringe tilforladelig Oplysning om, hvorvidt fornævnte Gaard, Ydernæs, burde svare Tiende eller ikke, og indlod sig i denne Anledning i Brevverling med det Kongel. Rente-

Kammer. Af de videre Omhandlinger, som sidstnævnte Collegium foranledigede, blev Resultatet, at Eieren af Gaunse Baronie fremlagde en Commissionsdom af 22 Octob. 1691, hvorved Gaarden var tilkiendt Tiendesfrihed. Endskjønt nu Helsingørs lærde Skole ifølge heraf har maattet frafalde videre Paastand paa Tiendeafgift af bemeldte Gaard, har Udgiv. dog villet berette dette historisk, til Vidnesbyrd for Eftertiden, at intet er blevet forsømt for at vindicere Skolens mulige Rettighed. Om bemeldte Gaard til den Tid, da Fodbye Sogns Kongetiende første Gang blev henlagt til Rostved Skole, har været en adelig Sædegaard, oplyse Acterne ikke, men dette seer man, at den ikke uafbrudt har været det, og at, naar den har været besiddet af Uadelige, har den svaret Tiende. Men paa denne Maade, ved at komme i Adeliges Eie, er paa saa mange andre Steder skatte- og tiendepligtig Jord bleven skatte- og tiendesfri, til Skade ogsaa for de offentlige Stiftelser, som oprindeligen vare beneficerede med Afgift deraf. Hoveddocumenterne, Sagens Forhandling i Aaret 1691 betreffende, ere det under 17 Mart. udstædte Commissorium og Commissionens Kiendelse, hvilke begge Stykker til historisk Oplysning her indrykkes.

I.

Otho Krabbe til Holmegaard, Ridder, Kongl. Mts. Estas- og Justits-Raad, Stiftsbefalingss

mand ofder Siellandz Stift og Amptmand of
 ver Koeskilde og Tryggevelde Ampter. Hans
 Bagger, Doctor, Kongl. Matts. Consistorial-
 Raad, Superintendent over Siellandz Stift
 og Facultatis Theologicæ Decanus ved det
 Kongl. Kiøbenhavns Universitet, Kiendis og her-
 med vitterligt gjør, at vi haver bekommet Hans
 Kongl. Matts. Bores allernaadigste Herres og
 Konges allernaadigste skriftlige Befaling af dato
 d. 17 Martii No. 1691. Liudendis som følger:

"Vi Christian den Femte af Guds Naade
 Konge til Danmark og Norge, De Wendes og
 Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Storm-
 aarn og Dytmerken, Greve udi Oldenborg og
 Delmenhorst, Vor Gunst tilforn. Saasom Mag.
 Niels Blymester, Sognepræst i vor Kiøbsted
 Nestved, Mag. Jens Cheitom, Rector Scholæ
 sammesteds, og Hr. Morten Nielson Brysting, Cas-
 pellan i Fodbne Sogn her i vort Land Sielland,
 for Os allerunderdanigst haver ladet andrage,
 hvorledis Os Elskel. Hr. Knud Thott til Knuds-
 trup og Gaunøe, Ridder, Bores Geheime-
 Etas og Commerce-Raad, skal forleden Aar
 have indeholdet med at tiende til dennem af
 hans Gaard Ybernes i forbemeldte Fodbne Sogn,
 paastaendes, at den bør at nyde privilegeret
 Sædegaardz Frihed, fordi at dend i hans Eie
 er kommen, uagtet at hand dog self tilforn tiens

de deraf skal have svaret; saa er hermed Vores allernaadigste Villie og Befaling, at I Parterne for Eder paa en beleilig tid og sted indstefner, og da denem om forskrefne tviffighed enten i mindelighed forener, eller ved endelig Domb og Sentens efter Loven adskiller; hvilken Eders Forretning I siden til de Bedkommende, om de det begjerendis vorder, under Eders Hænder og Signeter fra Eder haver at gifve beskrefven, som I ville ansvare og bekjendt være. Dermed skeer vor Villie, befalendis Eder Gud.

Skrevet paa vort Slot Kiøbenhavn d. 17 Martii
No. 1691.

Under Vor Kongelig Haand og Signet.
Christian."

2.

No. 1691 den 22 Octob. møtte begge Parterne, og bløf da endelig her udi kjendt saaledes; Efter Tiltalle, Gjensvar og denne Sags rette befunden Beskaffenhed.

Saa som Sognepræsten i Næstved Mag. Niels Blyhemester og Skolemesteren sammesteds Mag. Jens Cheitom self i rette legger et usveket tingsvidne, udstæd af Flackebierg Herrikting d. 24 Mart. 1664, hvormed klarligen bevises, at ingen Adels person eller lige med Adelen privilegeret, som har beboet Ybernes Gaard, har nogen

finde givet tiende deraf, men aleniste-søgt Fod-
 bye Kirke og der offret de store Høitidsdage,
 ihvorvel andre privat personer, som bemeldte
 Ydernes Gaard har besiddet, altid har svaret
 med tiende deraf ligesaavel som Dffer, efter den
 Skick som da brugelig vaar, Hr. Knud Thott
 derforuden med nøiagtige Documenter beviser,
 at Ydernes Gaard af gammel Tid stedse har væ-
 ret en ret adelig Sædegaard, til hvilken dendz
 Eiere sig altid har skrevet ligesom til andre frie
 Sædegaarde, da, efterdi Loven pag. 417 Art. II
 udtrykkelig formelder, at dend Sædegaard, som
 tilforn har været fri for tiende, skulde niude
 samme Frihed, i hvo dennem og eier og besidder,
 viste vi ikke de Geistliges paastaende at kunne
 bifalde, men Ydernes gaard herefter for Tiendes-
 afgift aldeles fri at være, dog hvis hidindtil
 deraf er givet, det derved at forblifve, og Hr.
 Knud Thott ellers at svare Fodbye Sognepræst
 med offer og anden rettighed for sin umag og
 tieniste effter Loven.

Havn. d. 22 Octob. No. 1691.

Krabbe. Bagger.

Det Kongelige Videnskabernes Selskab i Kiøbenhavn har til de lærde Skoler i Roskilde, Nykøbing, Odense, Aalborg, Viborg, Aarhus, Ribe, Christiania, Christianssand, Bergen og Tronhiem foræret den nye Samling af dets udgivne Skrifter, deels fuldstændig, deels, hvor allerede noget deraf havde, saa meget, som til Completeringen behøvedes. Vedkommende Exemplarer ere til Directionens Contor blevne afleverede, og ville derfra blive fornøvnede Skoler tilstillede.